

Era una data significativa en la cursa que mantenien russos i americans. Com en altres casos, els soviètics havien pres avantatge, però no amb prou sort. El 24 d'octubre de 1962 la Sputnik 22 havia d'arribar al planeta vermell, però va explotar en ple vol. El 1964 –concretament, el 28 de novembre– la NASA va posar en òrbita de Mart la sonda Mariner 4. Va ser la primera a enviar fotografies. Les Mariner 6 i 7 varen enviar també imatges el 1969 i acabaren definitivament amb la llegenda dels canals marcians. Giovanni Schiaparelli havia vist, al segle XIX, unes línies que anomenà *canali* i que alguns van associar a construccions artificials. L'astrònom Percival Lowell, al segle passat, es va deixar dur per l'entusiasme i va veure tota una xarxa de canals, una immensa obra d'enginyeria marciana que demostrava l'existència de vida intel·ligent –actual o pretèrita– en aquell planeta. Però les Mariner varen desfer definitivament la llegenda.

Fa trenta anys, el 1971, els russos posaven per primer cop el peu –mecànic, això sí– a Mart: ho va fer la Mars 3 el 2 de desembre. Però el contacte només va durar uns segons i la comunicació es va tallar. Més sort tindrien les dues Viking, que havien sortit de la Terra l'estiu del 1975. La primera va arribar a Mart el 20 de juliol de l'any següent

Les primeres cròniques marcianes

Xavier Duran

“Diuen que el 2020 hi haurà prou coneixement i capacitat per enviar humans a aquell planeta [Mart]. Si el viatge es pot avançar al 2019, la data seria significativa: cinquanta anys del primer viatge al nostre satèl·lit. Així, les bodes d'or de la visita a la Lluna se celebrarien a Mart”

i la segona el 3 de setembre. La Viking 1 va situar-se al lloc batejat com Chryse –“terra d'or”, en grec– i per la Viking 2 l'indret triat va ser Utopia, a uns 6.500 quilòmetres de distància.

Simbolismes dels noms a part, les Viking van aportar moltes dades i van mantenir-se actives uns quants anys. Van informar sobre el clima, sobre la tènue atmosfera i sobre la superfície. Mentrestant, les parts de les Viking que es mantenien en òrbita anaven captant imatges –en total, 52.000, que corresponien al 97% de la superfície marciana.

Els mòduls també van recollir i analitzar, amb els seus laboratoris automatitzats, mostres del sòl. Si les Mariner havien acabat amb els canals, les Viking van decebre els esperançats a trobar organismes marcians. No van detectar activitat biològica. Potser els llocs àrids no eren, els indicats o potser a Mart no hi ha hagut mai vida –un debat que ressuscita, sobretot, quan la NASA necessita propaganda per estimular els seus pressupostos.

Després vindrien noves proves i també accidents –la Mars Observer es va tornar muda de sobte el 1992 i el 1997 la Mars Pathfinder va fer circular per Mart el seu robot Sojourner, abans que se'n perdés també tot contacte. Ara la Mars Global Surveyor continua transmetent fotografies i dades i la Mars Odyssey ha d'arribar a Mart aquest octubre, per buscar-hi aigua i estudiar si les radiacions poden ser perilloses per a futurs astronautes.

Diuen que el 2020 hi haurà prou coneixements i capacitat per enviar humans a aquell planeta. Si el viatge es pot avançar al 2019, la data seria significativa: cinquanta anys del primer viatge al nostre satèl·lit. Així, les bodes d'or de la visita a la Lluna se celebrarien a Mart.